

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра ФІНАНСІВ
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою Податкова та митна справа
на тему: **«Механізм оподаткування оплати праці в Україні»**

Виконавець:

студентка 42 групи ФФБС

Сташевська Тетяна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Волохова Ірина Семенівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА-2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. механізму оподаткування оплати праці в Україні визначається кількома ключовими факторами. По-перше, у зв'язку з постійними змінами в економічному середовищі, особливо в умовах глобалізації та технологічних інновацій, важливо адаптувати систему оподаткування оплати праці до нових викликів і можливостей. Наприклад, швидкий розвиток цифрової економіки може вимагати перегляду податкових 5 ставок та способів оподаткування в розділах економіки, які раніше були менш розвинутими. Однією з основних галузей, що регулює економіку України, є система оподаткування. Це важливий інструмент, який впливає на економічні відносини та інтереси держави, регіонів, громадян і підприємств. Податки є необхідним елементом для формування державного бюджету та є невід'ємною частиною фінансової системи, необхідною для нормального функціонування держави. Діяльність податкової системи України взаємозв'язана з економічним, політичним та іншими аспектами. По-друге, у зв'язку зі змінами в соціально-економічній ситуації в країні, такими як демографічні та ринкові тенденції, необхідно переглядати систему оподаткування оплати праці для забезпечення адекватного рівня соціального захисту та розвитку людського капіталу. По-третє, проблеми фіскальної стабільності та боротьби з корупцією вимагають ефективної системи оподаткування, яка забезпечує надходження достатніх коштів до бюджету і забезпечує прозорість та справедливість у розподілі фінансових ресурсів. Нарешті, в контексті постійних змін у світовій економіці та міжнародній фінансовій системі, Україна, як країна, що прагне інтеграції з європейськими та світовими ринками, повинна відповідати міжнародним стандартам оподаткування та забезпечити конкурентоспроможність своєї економіки. На сьогоднішній день українські підприємства стикаються з різноманітними податковими навантаженнями та податковими ставками, які можуть

впливати на їхню конкурентоспроможність, фінансову стабільність та можливості розвитку. Дослідження допоможе виявити недоліки та прогалини в системі оподаткування оплати праці, такі як подвійне оподаткування, недостатня прозорість та складність податкового законодавства. На основі отриманих результатів можна розробити пропозиції щодо удосконалення податкової політики та впровадження нових механізмів оподаткування, б спрямованих на стимулювання економічного розвитку та підтримку підприємництва

Мета кваліфікаційної роботи. Мета дослідження полягає в розкритті та аналізі системи оподаткування, що стосується оплати праці в Україні з метою розуміння сучасного стану та основних аспектів механізму оподаткування оплати праці в Україні.

Поставлена мета кваліфікаційної роботи бакалавра визначила завдання, які були вирішені. Серед них:

- описати теоретичні основи оподаткування оплати праці;
- провести аналіз роботи механізму оподаткування оплати праці в Україні;
- представити оцінювання податкового навантаження на працю в Україні;
- провести аналіз результатів оподаткування оплати праці на підприємствах України;
- розробити вектори удосконалення механізму оподаткування оплати праці.

Предметом дослідження є сам механізм оподаткування оплати праці в Україні, його структура, законодавча база, процеси збору та розподілу податків, а також його вплив на економічну та соціальну сфери країни.

Об'єктом дослідження є економічні та соціальні процеси, що відбуваються в контексті механізму оподаткування оплати праці в Україні, а також сама система оподаткування в цілому

Методи дослідження. Дослідження механізму оподаткування оплати праці в Україні може використовувати різноманітні методи, що відображають комплексність теми та сприяють глибокому аналізу. Методи дослідження: Аналіз законодавства: Даний метод передбачає вивчення і аналіз законодавчої бази, що регулює оподаткування оплати праці в Україні. Дослідження нормативно-правових актів, податкових кодексів, законів, постанов та інших регуляторних документів дозволить з'ясувати особливості та механізми функціонування системи 7 оподаткування. Порівняльний аналіз: Даний метод полягає в порівнянні систем оподаткування оплати праці в Україні з іншими країнами. Це дозволяє визначити переваги та недоліки системи в порівнянні з міжнародними стандартами, а також взяти на увагу найкращі практики для подальших реформ.

Інформаційна база. Інформаційною базою проведеного дослідження слугували законодавчі та нормативні документи України: Податковий кодекс України, Бюджетний кодекс України, постанови Уряду України. Використані статистичні матеріали Національного банку України, Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Державної податкової служби України, Державної казначейської служби України щодо оподаткування праці в Україні. Використані наукові дослідження українських та зарубіжних учених відносно проблематики оподаткування доходів фізичних осіб

Обсяг та структура роботи. дана дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Дипломна робота розміщена на 68 сторінках та налічує в собі 58 посилань на бібліографічні джерела.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

у першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ» розглядаються теоретичні підґрунтя оподаткування оплати праці, доходів населення; розглядаються етапи становлення та розвитку прибуткового оподаткування фізичних осіб; відповідно до законодавчих та нормативних документів автором розглянута діюча система оподаткування праці в Україні;

у другому розділі «АНАЛІЗ РОБОТИ МЕХАНІЗМУ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ» проведено аналіз надходжень податків з праці: ПДФО та військового збору до бюджетів усіх рівнів. Проведено оцінювання податкового навантаження на працю, у тому числі результати оподаткування праці на підприємствах України;

у третьому розділі «ВЕКТОРИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ» досліджено іноземний досвід оподаткування працівників підприємств різних галузей економіки, що дало підстави розробити та запропонувати власні заходи покращення механізму оподаткування праці в Україні.

ВИСНОВКИ

Оподаткування оплати праці є однією з основних складових податкової системи будь-якої країни та важливим інструментом для забезпечення фінансових потреб держави та соціально-економічного розвитку. Теоретичні основи оподаткування оплати праці визначаються комплексом економічних та правових принципів, які відображають спільні інтереси держави, платників податків та суспільства в цілому. Перш за все, оподаткування оплати праці ґрунтується на принципі справедливості та рівності перед законом. Це передбачає, що кожен

громадянин, який заробляє дохід від праці, має сплачувати відповідні податки у встановленому порядку, з урахуванням його фінансових можливостей. Другий принцип полягає в забезпеченні економічної ефективності системи оподаткування оплати праці. Це означає, що ставки податків та їхні форми повинні бути спрямовані на стимулювання економічного зростання, інвестицій та розвитку підприємництва, а також забезпечувати стабільність бюджету держави. Третій принцип - це прозорість та простота системи оподаткування. Для досягнення цієї мети необхідно, щоб податкові ставки та правила були зрозумілими для всіх платників податків та легко виконувалися. Нарешті, важливим аспектом є соціальна відповідальність держави перед її своїми громадянами. Це передбачає встановлення соціальних пільг та допомоги для малозабезпечених верств населення, а також розвиток системи соціального захисту. Узагальнюючи, теоретичні основи оподаткування оплати праці відображають складну взаємодію між економічними, правовими та соціальними аспектами. Ефективна система оподаткування оплати праці повинна бути справедливою, економічно ефективною, прозорою та соціально відповідальною, щоб забезпечити стабільний розвиток суспільства. Аналіз роботи механізму оподаткування оплати праці в Україні виявляє кілька ключових аспектів, які потребують уваги та подальших заходів для покращення. По-перше, важливо визначити ефективність поточної системи оподаткування та її відповідність громадським та економічним потребам країни. Деякі аспекти, такі як високі податкові ставки та складні процедури сплати податків, можуть створювати перешкоди для розвитку бізнесу та зростання зайнятості. По-друге, слід розглянути можливість спрощення податкової системи та зниження податкового тягаря для платників податків. Це може включати удосконалення податкових ставок, введення податкових пільг та стимулів для підприємств, що збільшують зайнятість та інвестують у розвиток. По-

третє, важливо забезпечити прозорість та простоту податкового адміністрування, щоб забезпечити високий рівень довіри громадян до системи оподаткування та запобігти податковим ухилям. Загальний обсяг доходів від оплати праці до місцевих бюджетів в Україні зростає протягом розглянутого періоду з 2173,0 млн грн у 2019 році до 9898,8 млн. грн. у 2023 році. Це свідчить про стабільне зростання податкових надходжень з цього джерела. Структура доходів з оплати праці від найманих працівників, фізичних осіб та підприємців показує різноманітні тенденції. Наприклад, відсоткове співвідношення доходів від найманих працівників зросло протягом років, що свідчить про зростання зайнятості та доходів населення. Найбільша частка ПДФО, сплачувана податковими агентами з 62 доходу платника податку у вигляді заробітної плати, зростала поступово з 70,2% у 2019 році до 79,9% у 2023 році. Це свідчить про стабільний розвиток ринку праці та збільшення заробітних плат. Значна частка ПДФО, що сплачується фізичними особами за результатами річної декларації, також зростала з 2,1% у 2019 році до 2,7% у 2023 році. Це може бути пов'язане зі збільшенням кількості осіб, які віддають перевагу індивідуальному підходу до оподаткування та користуються різноманітними податковими пільгами. В цілому, аналіз роботи механізму оподаткування оплати праці в Україні вказує на необхідність подальших заходів з реформування податкової системи з метою підтримки економічного зростання, забезпечення соціальної справедливості та підвищення довіри громадян до державних інституцій. Вектори удосконалення механізму оподаткування оплати праці представляють собою ключові напрямки, які можуть сприяти покращенню податкової системи та забезпеченню більшої ефективності, справедливості та прозорості. Аналіз цих векторів вказує на необхідність системних змін у підходах до оподаткування праці в Україні. По-перше, важливо розглянути можливість впровадження

прогресивних ставок податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), що дозволить зменшити податкове навантаження на низькодохідних громадян та стимулювати розвиток середнього класу. Це може бути досягнуто шляхом введення різних ставок оподаткування для різних рівнів доходів. По-друге, слід звернути увагу на вдосконалення системи соціальних пілґ та допомоги, зокрема для малозабезпечених родин та осіб з дітьми. Встановлення адекватних пілґ та механізмів їхнього надання може сприяти зменшенню соціальних нерівностей та підтримці тих, хто потребує цього найбільше. По-третє, важливо забезпечити більшу прозорість та простоту податкового адміністрування, щоб уникнути податкових ухилень та забезпечити відповідність законодавству. Це може включати в себе автоматизацію процесів збору податків та впровадження ефективних систем контролю. 63

Узагальнюючи, вектори удосконалення механізму оподаткування оплати праці в Україні спрямовані на забезпечення більшої справедливості, ефективності та прозорості податкової системи. Їхня реалізація може сприяти підвищенню економічного розвитку, соціального благополуччя та загального добробуту суспільства.

АНОТАЦІЯ

Сташевська Т.О «Механізм оподаткування оплати праці в Україні». Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «Податкова та митна справа» Одеський національний економічний університет. Одеса, 2024.

Стаття присвячена актуальним питанням реформування державного механізму регулювання оплати праці в Україні. Досліджено наслідки впливу підвищення стандарту мінімальної заробітної плати на формування рівня доходів населення. Визначено, що існуючі методи встановлення державних соціальних стандартів потребують нового підходу виходячи з реальної вартості людських ресурсів на ринку праці. Запропоновано для розрахунку соціального стандарту мінімальної заробітної плати використовувати показники середньої заробітної плати та індексу Кейтца. Сформульовано рекомендації щодо удосконалення механізму державного регулювання оплати праці в напрямках створення ефективних механізмів державних гарантій та зваженої системи оподаткування. Ключові слова: оплата праці; соціальні стандарти; мінімальна заробітна плата; індекс Кейтца; механізм державного регулювання оплати праці.

ANNOTATION

Stashevskaya T.O. "Mechanism of taxation of wages in Ukraine". Qualification work for obtaining a bachelor's degree in the specialty "072 Finance, banking and insurance" under the educational program "Tax and customs affairs" Odesa National University of Economics. Odesa, 2024.

The article is devoted to the topical issues of reforming the state mechanism for regulation of labor remuneration in Ukraine. The effects of raising the minimum wage standard on the formation of the population's income level have been studied. It was determined that the existing methods of establishing state social standards require a new approach based on the real value of human resources in the labor market. It is proposed to use indicators of the average wage and the Keitz index to calculate the social standard of the minimum wage. Recommendations on improving the mechanism of state regulation of labor remuneration in the direction of creating effective mechanisms of state guarantees and a weighted taxation system have been formulated. Keywords: salary; social standards; minimum wage; Keitz index; the mechanism of state regulation of wages.